

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Sžik/1/2018
Identifikačné číslo spisu: 1015200052
Dátum vydania rozhodnutia: 14.01.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1015200052.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Nory Halmovej (sudca spravodajca) a zo sudcov JUDr. Jany Zemkovej PhD. a Mgr. Viliama Pohančenika v právnej veci kasačného sťažovateľa (pôvodne žalobca): M. Ľ. A., bytom N. XX, K., právne zastúpený: Mgr. JUDr. Zoltán Perhács, PhD., advokát, so sídlom Jelenec 353, Jelenec, proti žalovanému: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie č. 13, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 55RM/2014-34-I zo dňa 30. decembra 2014, konajúc o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/7/2015-78 zo dňa 8. júna 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/7/2015-78 zo dňa 8. júna 2017 r u š í a v e c v r a c i a krajskému súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľ má nárok na náhradu trov konania na krajskom súde a kasačnom súde.

Odôvodnenie

1.

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného č. 55RM/2014-34-I zo dňa 30.12.2014, ktorým tento podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej aj len „správny poriadok“) a § 19 ods. 2 a § 22 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj len „zákon o slobodnom prístupe k informáciám“ alebo „ZSI“) zamietol odvolanie sťažovateľa zo dňa 14.12.2014 a potvrdil rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 01.12.2014 sp. zn. Spr. 6264/14, ktorým bolo rozhodnuté o nevyhovení žiadosti sťažovateľa o poskytnutie informácie v celom rozsahu.

2. Žiadosťou zo dňa 22.08.2014 doručil žalobca prvostupňovému správne orgánu (Krajský súd v Bratislave) ako povinnej osobe žiadosť o sprístupnenie informácií podľa zákona o ZSI, v ktorej požadoval sprístupniť nasledovné informácie:

1. Či boli vo vzťahu k jeho osobe použité informačno-technické prostriedky (ďalej aj ITP) podľa ust. piatej hlavy prvej časti zákona č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok (ďalej len „Trestný poriadok“) alebo ust. zákona č. 166/2003 Z.z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 166/2003 Z. z.) a to v období od 01.01.2009 do dňa podania tejto žiadosti.

2. Či boli dve účastnícke stanice registrované na jeho osobu odpočúvané v období od 01.01.2009 do dňa podania tejto žiadosti.

3. Krajský súd v odôvodnení rozsudku v rozsahu podaného opravného prostriedku uviedol, že rozhodnutie, ktorým by povinná osoba nesprístupnila požadovanú informáciu z dôvodu jej utajenia, musí spĺňať prísne požiadavky. Jeho odôvodnenie musí obsahovať zdôvodnenie, prečo je naplnená materiálna podmienka (prečo skutočne existuje potreba chrániť požadovanú informáciu v záujme Slovenskej republiky) a tiež formálna podmienka (zaradenie tejto informácie pod konkrétnu položku v oblasti utajenia).

4. Konštatoval, že v oboch preskúmaných rozhodnutiach bolo splnenie týchto podmienok (materiálna aj formálna) náležitým spôsobom zdôvodnené, a to z hľadiska splnenia tak formálnej podmienky utajenia, t. j. zaradenia predmetných informácií pod konkrétnu položku oblasti utajovaných skutočností (povinná osoba označila oblasť, v ktorej utajovaná skutočnosť vznikla - išlo o skutočnosti týkajúce sa rozhodovania o používaní informačno-technických prostriedkov), ako aj materiálna podmienka - t. j. uvedenie skutočností, prečo existuje potreba chrániť predmetné informácie v záujme Slovenskej republiky (sprístupnením požadovaných informácií by sa poprel základný účel trestného konania, pri niektorých trestných činoch charakteru vysoko organizovaného používania konšpiračných metód prác, zasahujúcich do všeobecných práv občanov). V odôvodnení rozhodnutia o nesprístupnení požadovaných informácií sa žalovaný dostatočne zrozumiteľným spôsobom a v adekvátnom rozsahu vyjadril, keď poukázal na konkrétny záujem Slovenskej republiky, pre ktorý je treba žalobcom požadované informácie chrániť pred neoprávnenou manipuláciou a takáto formulácia je podľa presvedčenia správneho súdu primeraná.

5. Ohľadom námietky nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia správny súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo 170/2005 a nález Ústavného súdu SR +sp. zn. I. ÚS 236/06, ktoré dôvodili, že správne odôvodňovanie súdnych rozhodnutí z hľadiska zachovania základného práva účastníka podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, resp. čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (vzťahuje sa to aj na rozhodnutia správnych orgánov) sa nemôže chápať tak, že sa vyžaduje podrobná odpoveď na každý vznesený argument. V rámci odôvodnenia rozhodnutia sa vyžaduje, aby sa súd, resp. správny orgán jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie podstatné a právne relevantné.

6. V prejednávanej veci je správny súd názoru, že odôvodnenie rozhodnutia žalovaného poskytuje dostatočný základ na jeho vecné preskúmanie. Skutočnosti, ku ktorým správny orgán dospel na základe svojej zákonom povolenej voľnej úvahy, boli v rozhodnutí dostatočne odôvodnené. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplývalo, aké skutočnosti boli podkladom rozhodnutia, ako žalovaný vyhodnotil vykonané dôkazy, pri použití akých právnych predpisov a k akým došiel záverom. Pre súd je rozhodujúce posúdiť, či vydané rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. Skonštatoval, že nezistil žalobcom namietanú nezákonnosť (nepreskúmateľnosť) napadnutého rozhodnutia. So všetkými relevantnými námietkami vznesenými žalobcom v podanom odvolaní sa žalovaný náležite zaoberal a v rozhodnutí patrične vysporiadal. Vzhľadom na uvedené krajský súd považoval odôvodnenie napadnutého rozhodnutia za súladné s § 47 ods. 3 správneho poriadku, keďže žalovaný sa dostatočným spôsobom vysporiadal so všetkými právne významnými dôvodmi odvolania žalobcu proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu. Prvostupňový správny orgán vo svojom rozhodnutí dostatočne presvedčivým spôsobom odôvodnil, prečo sú informácie požadované žalobcom zaradené do skupiny utajovaných, a to s poukazom na účel trestného konania pri niektorých trestných činoch charakterizovaných vysokou organizovanosťou a používaním konšpiračných metód práce, ktorými sa závažným spôsobom konania zasahuje do ústavných práv občanov. Preto vznesenej

námietke nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia podľa súdu nie je možné prisvedčiť.

7. K námietke žalobcu o neexistencii právne akceptovateľného argumentu na to, aby nedostal od povinnej osoby aspoň minimálnu odpoveď, či je orgánmi verejnej moci odpočúvaný alebo nie súd uviedol, že konanie začaté na základe žiadosti o sprístupnenie informácií nemožno zamieňať s konaním, ktorým sa chce žalobca brániť proti prípadnému oprávnenému, či neoprávnenému použitiu informačno-technických prostriedkov proti jeho osobe. Účelom zákona o ZSI je stanovenie podmienok a pravidiel ústavného práva na slobodný prístup k informáciám, nie však ochrana pred nelegálnym používaním informačno-technických prostriedkov. Preto ani povinné osoby pri svojej činnosti a konaní podľa zákona o ZSI nezohľadňujú skutočnosť, či žalobca, alebo ktorákoľvek iná osoba, má iný relevantný prostriedok pre zistenie, či voči jeho osobe boli v minulosti alebo sú v súčasnosti použité informačno-technické prostriedky zo strany orgánov štátu. Krajský súd prisvedčil žalovanému, že povinná osoba po prijatí žiadosti o informácie len vyhodnotí, či má požadovanú informáciu k dispozícii, a či neexistujú dôvody obmedzenia prístupu k požadovanej informácii. Akékoľvek iné právne úvahy sú pre povinné osoby neprípustné, nevedú totiž k dôslednej aplikácii zákona, ale k neprípustnej svojvôli, a teda k porušeniu zásady zákonnosti správneho konania.

8. Uviedol, že ak by bolo o žiadosti žalobcu vydané zo strany povinnej osoby rozhodnutie, v ktorom by kladne alebo záporne odpovedala na žiadané informácie, došlo by jednoznačne k porušeniu režimu utajovaných skutočností, nakoľko aj takáto informácia sa bezpochyby týka zaujatia stanoviska k použitiu informačno-technických prostriedkov voči žalobcovi, ktoré sú bez ďalšieho utajovanou skutočnosťou (§ 2 písm. a/ zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 215/2004 Z.z.) a § 1 písm. j/ Nariadenia), čo povinná osoba a aj žalovaný správne vyhodnotili.

9. K otázke, kto bol pôvodcom žalobcom žiadaných utajovaných skutočností uviedol, že je treba rozlíšiť medzi pôvodcom primárnych utajovaných skutočností (bol ním orgán, ktorý požiadal Krajský súd v Bratislave o vydanie príslušných rozhodnutí o udelenie súhlasu na použitie informačno-technických prostriedkov). Zo žiadosti žalobcu tak, ako bola koncipovaná a doručená povinnej osobe nie je celkom jasné, o ktoré utajované skutočnosti by sa malo jednať (primárne alebo novovytvorené na ich podklade). Rozhodnutia vydané Krajským súdom v Bratislave o žiadostiach o udelenie súhlasu na použitie informačno-technických prostriedkov sú celkom zjavne odlišné od primárnych utajovaných skutočností, ktorých pôvodcom Krajský súd v Bratislave nebol. Potom bez súhlasu pôvodcu primárnych utajovaných skutočností by nemohol Krajský súd v Bratislave sprístupniť žalobcovi ako žiadateľovi ani ním vydané rozhodnutia o žiadostiach o udelenie súhlasu na použitie informačno-technických prostriedkov, ktoré však žalobca sprístupniť nežiadal. Rozhodnutia povinnej osoby o žiadostiach o udelenie súhlasu na použitie informačno-technických prostriedkov boli vytvorené na ich základe, preberali text týchto žiadostí majúcich charakter utajovaných skutočností so stanoveným stupňom utajenia. O zmene alebo zrušení stupňa utajenia utajovaných skutočností je oprávnený rozhodnúť len jej pôvodca. Utajované skutočnosti vytvorené Krajským súdom v Bratislave museli obsahovať utajované skutočnosti žiadateľa o udelenie súhlasu na použitie informačno-technických prostriedkov a tento ako ich pôvodca bol jediný oprávnený rozhodnúť o zmene alebo zrušení stupňa ich utajenia. Súd poukázal na to, že povinná osoba vo svojom rozhodnutí uviedla, že samotné žiadosti o použitie informačno-technických prostriedkov boli utajené v celosti a ich stupeň utajenia bol zachovaný. Potom prvostupňový správny orgán vyvodil správny záver o tom, že podmienky utajenia v čase podania žiadosti žiadateľa (žalobcu) trvali a ak by bola žalobcovi poskytnutá odpoveď na jeho žiadosť o poskytnutie informácie (či už kladná alebo záporná), by došlo jednoznačne k porušeniu režimu utajovaných skutočností, nakoľko aj takáto informácia sa bezpochyby týka zaujatia stanoviska o použití informačno-technických prostriedkov voči žalobcovi, ktoré sú bez ďalšieho utajovanou skutočnosťou (§ 2 písm. a/ zákona č. 215/2004 Z. z. a § 1 písm. j/ Nariadenia), čo povinná osoba a aj žalovaný správne vyhodnotili. Zároveň by došlo v podstate k odtajneniu primárnych utajovaných skutočností, t. j. bolo by jasné, čo obsahovali žiadosti daného orgánu, ktorý o nich žiadal rozhodnúť. Súd tiež poukazuje na to, že žiadosť žalobcu s a týkala nielen informácií o minulom období, ale aj súčasného obdobia - ku dňu podania žiadosti o sprístupnenie informácií.

10. Námieta nezákonnosti postupu a napadnutého rozhodnutia z dôvodu rozporu s čl. 13 Dohovoru a čl. 46 ods. 1, 2 Ústavy SR nie sú podľa názoru súdu dôvodné. Žalobca, tak v správnom konaní, ako aj po jeho právoplatnom skončení mal k dispozícii príslušné účinné právne prostriedky nápravy, ktoré aj riadne využil. Proti prvostupňovému rozhodnutiu povinnej osoby podal opravný prostriedok (odvolanie), a to celkom tri krát a bolo o ňom vždy aj riadne odvolacím orgánom (žalovaným) rozhodnuté. Žalobca právoplatné rozhodnutie žalovaného podrobil súdnemu prieskumu, podal voči nemu žalobu, ktorá je predmetom tohto súdneho konania. Súd nemohol prisvedčiť ani námietke rozporu s čl. 46 ods. 1, 2 Ústavy SR, nakoľko žalobcovi nebolo nijakým spôsobom bránené uplatniť svoje právo preskúmať vydané rozhodnutie žalovaného na správnom súde, čo aj využil, podaním predmetnej žaloby.

11. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa § 168 SSP v spojení s § 175 ods. 1 SSP, avšak vo veci úspešnému žalovanému žiadne dôvodne vynaložené trovy konania nevznikli, žiadne si ani neuplatnil, ide o orgán štátnej správy, a preto mu súd náhradu trov konania nepriznal.

2.

12. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť.

13. V podanej kasačnej sťažnosti navrhol kasačnému súdu, aby rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/7/2015-78 zo dňa 08.06.2017 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Alternatívne žiadal, aby kasačný súd podľa § 462 ods. 2 SSP zmenil rozhodnutie krajského súdu tak, že zruší rozhodnutie žalovaného č. 55RM/2014-34-I zo dňa 30.12.2014 v spojení s rozhodnutím správneho orgánu prvého stupňa č. Spr. 6264/14 zo dňa 01.12.2014 a vráti vec žalovanému na ďalšie konanie.

14. Poukázal, že jediným dôvodom jeho neúspechu pred správnymi orgánmi, ako aj pred správnym súdom bolo, že požadované informácie povinná osoba (prvostupňový orgán) zaradila, resp. určila do kategórie utajovaných informácií. Zastáva názor, že ak sa povinná osoba domnieva, že požaduje od nej zverejnenie informácií, na ktoré sa v celosti alebo v ich určitých častiach vzťahuje osobitný zákonný režim utajenia, potom mu mala túto prekážku ozrejmiť vo svojom odôvodnení s uvedením, ktoré časti informácií sú utajovanou skutočnosťou, akému režimu podliehajú a z akých dôvodov sú utajené. Iba legálny verejný záujem na utajení určitej informácie podrobujúci neustálemu skúmaniu trvanie dôvodov, na základe ktorých bola požadovaná informácia utajená, je ospravedlňujúcim dôvodom, prečo orgán verejnej moci nemôže naplniť obsah žalobcovho ústavného práva na vyhľadávanie a prijímanie informácií (generálne čl. 26, špeciálne čl. 34 a čl. 45 Ústavy SR).

15. Rozhodovania sudcov o tajnom sledovaní sú materiály, ktoré vzhľadom na záujem Slovenskej republiky treba chrániť pred vyzradením, zneužitím, poškodením, neoprávneným rozmnožením, zničením, stratou alebo odcudzením. Je však otáznе, dokedy je potrebné tieto materiály utajovať. Poukázal, že podľa zoznamu utajovaných skutočností v pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky vydaného Smernicou č. 8/2004 Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 12415/2004-31 zo dňa 25.08.2004 v platnom znení, sú spisy týkajúce sa rozhodovania o použití informačno-technických prostriedkov podľa zákona č. 166/2003 Z.z. označené stupňom utajenia „Vyhradené“ a „Dôverné“. Spisy obsahujúce rozhodnutie, návrhy, žiadosti a informácie o trestnom konaní v súvislosti s vyhotovovaním obrazových, zvukových alebo iných záznamov, záznamom z elektro-komunikačných činností sú označené stupňom utajenia „Vyhradené“. Poukázal, že v zmysle ust. § 7 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z., ak pominula potreba ochrany informácie alebo veci obsahujúcej utajované skutočnosti v určenom stupni utajenia, pôvodca utajovanej skutočnosti rozhodne o zmene stupňa utajenia alebo zruší utajenie. Ak uplynula ustanovená lehota utajenia informácie alebo veci obsahujúcej utajované skutočnosti, pôvodca rozhodne o predĺžení lehoty alebo o zmene stupňa utajenia, alebo o zrušení stupňa utajenia. Informácie o použití informačno-technických prostriedkov sú v skutočnosti utajované iba do skončenia použitia informačno-technických prostriedkov a to výlučne z jediného logického dôvodu, že informačno-technické prostriedky vyžadujú utajovaný spôsobom ich použitia, aby dotknutá osoba nevedela, že proti nej sú takéto prostriedky použité. V opačnom prípade by použitie informačno-technických prostriedkov pochopiteľne nemalo zmysel. Súčasne utajovaním všetkých podkladových materiálov viazucich sa na použitie informačno-technických prostriedkov,

vrátane príkazu príslušného sudcu pre prípravné konania, sa zabezpečuje, resp. minimalizuje prípadný únik informácií o použití informačno-technických prostriedkov. Po vykonaní policajnej akcie, resp. po skončení použitia informačno-technických prostriedkov neexistuje žiadny relevantný a logický dôvod ďalšieho utajovania podkladových materiálov a predovšetkým príkazu, či súhlasu na použitie informačno-technických prostriedkov. Preto by rozhodnutia - príkazy, či súhlasy príslušných sudcov mali byť odtajnené a následne doručené dotknutým osobám. Jedine takýmto spôsobom by bola aj reálne garantovaná ochrana pred nelegálnym použitím informačno-technických prostriedkov. Po doručení príkazu (rozhodnutia) by dotknutej osobe bolo reálne zabezpečené právo na ochranu pred prípadným nelegálnym použitím informačno-technických prostriedkov. Z uvedeného žalobcovi vyplýva, že ak boli vo vzťahu k jeho osobe v minulosti použité informačno-technické prostriedky s poukazom na ust. § 7 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z., nič nebránilo tomu, aby po vykonaní policajnej akcie, resp. po ukončení použitia informačno-technických prostriedkov, príslušný sudca zrušil stupeň utajenia svojho rozhodnutia, ktorým povolil mocenským zložkám štátu použiť vo vzťahu k jeho osobe skryté odpočúvacie prístroje (tajné sledovanie).

16. Sťažovateľ uviedol, že nesprístupnením požadovaných informácií mu bolo znemožnené konkrétne argumentovať na podopretie presvedčenia, že vo vzťahu k jeho osobe boli použité informačno-technické prostriedky jednak vyžiadané a jednak povolené s vyvarovaním sa všetkých pochybení, ktoré príslušným orgánom dôvodne vytýka viacero rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky i Európskym súdom pre ľudské práva (pozri rozhodnutia I. ÚS 274/05, III. ÚS 80/08, I. ÚS 117/2007, Krušlín proti Francúzsku, Huvig proti Francúzsku, Amann proti Švajčiarsku a podobne).

17. Odôvodnenie rozhodnutia o nesprístupnení informácií nemôže obsahovať len konštatovanie, že informácie sú chránené a sú utajovanou skutočnosťou. Povinná osoba mala dostatočne vysvetliť, v ktorej časti sú požadované informácie utajovanou skutočnosťou a akými úvahami sa pritom riadila. Pri informáciách, kde musí byť pre ich nesprístupnenie splnených súčasne viacero podmienok, musí povinná osoba uviesť, prečo považuje za splnené všetky tieto podmienky (dve podmienky utajovania informácie). Povinná osoba musí takto zdôvodniť nesprístupnenie každej konkrétnej požadovanej informácie, resp. každého konkrétneho druhu požadovaných informácií. Nestačí, ak povinná osoba v rozhodnutí skonštatuje, že požadované informácie sú utajovanou skutočnosťou podľa internej smernice.

18. Je názoru, že povinná osoba musela vedieť proti komu, resp. akým konkrétnym osobám vydala rozhodnutie na tajné sledovanie. Zastáva názor, že medzi jeho minimálne ústavné (základné) právo patrí dostať aspoň informáciu, či bol orgánmi verejnej moci sledovaný alebo nie. Právny štát nemôže proti vlastným občanom odmietnuť poskytnutie tejto minimálnej informácie a to o to viac, že tajné sledovanie orgánmi verejnej moci je závažným zásahom do základných práv a slobôd - do práva na súkromie. V prípade, ak sudca vydal na sledovanie jeho osoby príkaz, mal by byť minimálne informovaný, že na základe akého právneho titulu, resp. z akého konkrétneho dôvodu bol takýto príkaz vydaný.

19. Poukázal, že podľa § 3 zákona č. 215/2004 Z. z. stupňom utajenia „Výhradené“ sa označuje utajovaná skutočnosť vtedy, ak by neoprávnená manipulácia s ňou mohla zapríčiniť poškodenie právom chránených záujmov právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ktoré by mohlo byť nevýhodné pre záujmy Slovenskej republiky. Požadované minimálne informácie o ktoré žiadal nijako nemohli zapríčiniť poškodenie právom chránených záujmov právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ktoré by mohlo byť nevýhodné pre záujmy Slovenskej republiky.

20. Pokiaľ ide o právny záver krajského súdu, že pôvodcom požadovaných informácií nebol krajský súd (povinná osoba) uviedol, že aj tento záver považuje za právne nesprávny a neudržateľný, najmä preto, že rozhodnutia o tajnom sledovaní môžu byť vydané len príslušným súdom, ktorý je súčasne zo zákona povinný skúmať aj trvanie utajovania svojho rozhodnutia. Žiadny iný orgán verejnej moci nemôže vydať rozhodnutie o tajnom sledovaní, a preto nemôže zodpovedať ani za jeho obsah, ani za jeho utajovanie, resp. nemá kompetenciu skúmať, či dôvody utajovania trvajú alebo pominuli.

21. Je názoru, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku buď vôbec alebo argumentačne nesprávne a nedostatočne vysporiadal so skutkovými ako i právnymi otázkami najmä, že:

- ustanovenie § 69 Trestného poriadku o nazeraní do spisov nevyučuje uplatňovanie zákona o ZSI a sprístupňovanie informácií zo spisu žiadateľom o informácie podľa zákona o slobode informácií,
- žiadne ustanovenie platného Trestného poriadku nevyučuje aplikáciu zákona o slobode informácií a nie je prekážkou sprístupnenia informácií zo spisu,
- ustanovenie § 16 ods. 9 zákona o ZSI osobitne zdôrazňuje, že na základe zákona o slobode informácií je možné sprístupniť aj informácie, ktoré sa nachádzajú v akomkoľvek spise alebo dokumentácii,
- iba samotné označenie informácie za utajovanú skutočnosť bez ďalšieho nie je dôvodom na nesprístupnenie informácie podľa zákona o slobode informácií,
- dostatočne nevysvetlil, ako môže táto minimálna informácia spôsobiť ujmu Slovenskej republiky, resp. mohla byť nevýhodná pre záujmy Slovenskej republiky,
- nie každá informácia, ktorá je obsahom utajovaného písomného dokumentu je utajovaná, a preto nemožno len mechanicky odkázať na § 8 až 11 zákona o ZSI, tak ako to urobil krajský súd v napadnutom rozhodnutí, pričom toto mechanické odkázanie na citované ustanovenie bolo nosným dôvodom zamietnutia žaloby,
- len ten orgán, ktorý rozhodnutie vydal, má právomoc a kompetenciu odpovedať na sťažovateľom položenú otázku, či sa namietané príkazy vzťahujú na jeho osobu alebo nie.

22. Nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom je aj v neaplikácii ustanovenia § 7 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z., podľa ktorého, ak pominula potreba ochrany informácie alebo veci obsahujúcej utajované skutočnosti v určenom stupni utajenia, pôvodca utajovanej skutočnosti rozhodne o zmene stupňa utajenia alebo zrušení utajenia. Ak uplynula ustanovená lehota utajenia informácie alebo veci obsahujúcej utajované skutočnosti, pôvodca rozhodne o predĺžení lehoty alebo o zmene stupňa utajenia alebo o zrušení stupňa utajenia. Krajský súd vo svojom rozhodnutí dané ustanovenie zákona č. 215/2004 Z. z. iba citoval. Je v rozpore so spravodlivým procesom, ak účastník konania si má domýšľať, prečo krajský súd neaplikoval a neinterpretoval ustanovenie § 7 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. k okolnostiam daného prípadu.

3.

23. Žalovaný sa k podanej kasačnej sťažnosti nevyjadril.

4.

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúc ako kasačný súd (§438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyselne (§ 3ods. 9 zákona č. 757/2004 Zb.) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 455 SSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia po zverejnení na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 14.01.2020 (§137 ods. 2 SSP).

25. Podľa § 2 ods. 1, 2 SSP v správnom súdnictve poskytuje súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

26. V preskúmvanej veci predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu ktorý zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal ochrany svojich práv proti rozhodnutiu žalovaného č. 55RM/2014-34-I zo dňa 30.12.2014, ktorým zamietol odvolanie sťažovateľa a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu - Krajského súdu v Bratislave č. Spr. 6264/14 zo dňa 1.12.2014 o nevyhovení žiadosti sťažovateľa o poskytnutie informácie v celom rozsahu, preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konanie ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal napadnuté rozhodnutie žalovaného najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

27. Podľa § 3 ods. 1, 3, zákona o ZSI každý má právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii. Informácie sa sprístupňujú bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu, pre ktorý sa informácia požaduje.

28. Podľa § 8 ods. 1 zákona o ZSI, ak požadovaná informácia tvorí utajovanú skutočnosť podľa osobitného zákona alebo je predmetom bankového tajomstva alebo daňového tajomstva podľa osobitného tajomstva, ku ktorým žiadateľ nemá oprávnený prístup, povinná osoba ju sprístupní s uvedením odkazu na príslušný právny predpis.

29. Podľa § 22 ods. zákona o ZSI ak nie je v tomto zákone ustanovené inak, použijú sa na konanie podľa tohto zákona všeobecné predpisy o správnom konaní.

30. Podľa § 2 písm. a) zákona č. 215/2004 Z. z. utajovanou skutočnosťou je informácia alebo vec určená pôvodcom utajovanej skutočnosti, ktorú vzhľadom na záujem Slovenskej republiky treba chrániť pred vyzradením, zneužitím, poškodením, neoprávneným rozmnožením, zničením, stratou alebo odcudzením (ďalej len „neoprávnená manipulácia“) a ktorá môže vzniknúť len v oblastiach, ktoré ustanoví vláda Slovenskej republiky svojim nariadením.

31. Podľa § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 215/2004 Z. z. utajovanou skutočnosťou nemôže byť informácia o nezákonnom alebo nesprávnom postupe alebo nezákonnom rozhodnutí verejných činiteľov a orgánov verejnej moci.

32. Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z., ak pominula potreba ochrany informácie alebo veci obsahujúcej utajované skutočnosti v určenom stupni utajenia, pôvodca utajovanej skutočnosti rozhodne o zmene stupňa utajenia alebo zrušení utajenia. Ak uplynula ustanovená lehota utajenia informácie alebo veci obsahujúcej utajované skutočnosti, pôvodca rozhodne o predĺžení lehoty alebo o zmene stupňa utajenia, alebo o zrušení stupňa utajenia.

33. Podľa § 1 písm. j) nariadenia vlády SR č. 216/2004 Z.z. utajovaná skutočnosť môže vzniknúť v oblasti používania informačno-technických prostriedkov a informačno-operatívnych prostriedkov a prostriedkov operatívno-pátracej činnosti.

34. Podľa § 2 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 216/2004 Z. z. vedúci vymedzí podľa § 1 tohto nariadenia utajované skutočnosti vznikajúce v právnickej osobe v rámci pôsobnosti ustanovenej podľa osobitného predpisu. Určené utajované skutočnosti vedúci zaraďuje do zoznamu utajovaných skutočností právnickej osoby.

35. Podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý, koho práva a slobody priznané týmto Dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

36. Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

37. Podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

38. Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom pre rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

39. Podľa § 84 SSP pri žalobe proti rozhodnutiu, ktorým sa rozhodlo sprístupnenie informácii, si môže správny súd dotknutú informáciu vyžiadať na účel poverenia tvrdenia žalovaného. Nezaloží ju do súdneho spisu, ani ju nedoručí ostatným účastníkom konania alebo osobám zúčastneným na konaní.

40. Rozsah a podmienky k prístupu k informáciám upravuje zákon o ZSI, podľa ktorého má každý právo na prístup k informáciám ktoré majú povinné osoby k dispozícii, pričom informácie sa sprístupňujú bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu, pre ktorý sa informácia požaduje (§ 3 ods. 1, 3 cit. zákona.). Osobami povinnými podľa tohto zákona sprístupňovať informácie sú štátne orgány, obce ako aj tie právnické a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy a to iba v rozsahu tejto ich rozhodovacej činnosti (§2 ods. 1). Všetky zákonom ustanovené obmedzenia práva na informácie vykonáva povinná osoba tak, že sprístupní požadované informácie vrátane sprievodných informácii po vylúčení tých informácii, pri ktorých to ustanovuje zákon. Oprávnenie odmietnuť sprístupnenie informácie trvá iba dovtedy, kým trvá dôvod nesprístupnenia (§12 cit. zákona).

41. Zákon o ZSI nedefinuje pojem informácia. Nepriamo je použiteľná definícia s § 2 písm. b/ zákona č. 215/2004 Z.z. Utajovanou skutočnosťou je informácia alebo vec určená pôvodcom utajovanej skutočnosti, ktorú vzhľadom na záujem SR treba chrániť pred vyzradením, zneužitím, poškodením, neoprávneným rozmnožením, zničením, stratou alebo odcudzením a ktorá môže vznikáť len v oblastiach, ktoré ustanoví vláda SR svojim nariadením. Kasačný súd je názoru, že pri sprístupňovaní informácii je vždy potrebné vyhodnotiť, či neexistuje aj implicitné obmedzenie prístupu k informáciám vyplývajúce z iných právnych predpisov, na ktoré zákon o ZSI výslovne neodkazuje. Manipulácia s utajovanou písomnosťou je tvorba, príjem, evidencia, preprava, prenášanie, ukladanie, rozmnožovanie, vyradovanie, uschovávanie a akékoľvek iné nakladanie s utajovanou písomnosťou (ďalej aj manipulácia), ktorá sa zaznamenáva v administratívnej pomôcke (§ 2 ods. 1 Vyhlášky č. 453/2007 Zb.). Kasačný súd je tiež názoru, že samotné označenie informácii za utajovanú skutočnosť bez ďalšieho, nie je dôvodom na nepreskúmanie informácie podľa zákona o ZSI.

42. Právo na informácie je základné ústavné právo, ktoré ustanovuje Ústava SR a tiež Listina základných práv a slobôd (Ústavný zákon č. 23/1991 Zb.). Podľa článku 26 Ústavy SR je zaručená sloboda prejavu a právo na informácie. Podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR z čl. 26 ústavy vyplýva každému právo na prístup k informáciám, ktoré sú k dispozícii k štátnym orgánom a orgánom verejnej moci. Orgán verejnej moci je povinný strpieť právo na informácie, pokiaľ je riadne uplatnené a to na základe žiadosti. Zákon o ZSI vymedzuje subjekty, ktoré sú povinné sprístupňovať informácie. Ide o tzv. povinné osoby (§ 2 zák. č. 211/2000 Zb.). Základným pilierom, na ktorom je zákon o ZSI založený je princíp, podľa ktorého musia byť sprístupnené všetky požadované informácie okrem tých, ktoré zákon zo sprístupnenia vylučuje (§ 8-11). Medzi takéto informácie patria aj utajované skutočnosti. Utajovanými skutočnosťami sú informácie, v ktorých sprístupnenie by mohlo štátu spôsobiť ujmu. Utajovaná skutočnosť musí spĺňať dve základné podmienky a to materiálnu a formálnu. Materiálnou podmienkou sa rozumie charakter požadovanej informácie, pri ktorej existuje potreba jej ochrany v záujme SR. To znamená, že jej sprístupnením by došlo alebo mohlo dôjsť k ujme na záujmoch štátu. Formálnou podmienkou sa rozumie zákonný rámec utajovaných skutočností. To znamená, že oblasť, do ktorých môžu spadať jednotlivé utajované skutočnosti, stanovuje všeobecne záväzný právny predpis. V tomto prípade sa jedná o zákon č. 215/2004 Z.z. a nariadenie vlády SR č. 216/2004 Z.z. Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 215/2004 Zz. ochranu utajovaných skutočností je povinný zabezpečiť v štátnom orgáne štatutárny orgán. Inými slovami, štatutárny orgán štátneho orgánu zabezpečuje označenie informácie za utajovanú. Iba samotné označenie informácie za utajovanú však samo o sebe nie je dôvodom na jej nesprístupnenie podľa zákona o ZSI. Aby utajovanú informáciu nebolo možné sprístupniť, musia byť splnené vyššie uvedené materiálne a formálne predpoklady. Okrem toho takáto informácia nesmie spadať do kategórie zákazu utajovania informácii a zároveň jej nesmie uplynúť lehota utajenia.

43. Rozhodnutie, ktorým by povinná osoba nesprístupnila požadovanú informáciu z dôvodu jej utajenia, musí spĺňať prísne požiadavky. Jeho odôvodnenie musí obsahovať zdôvodnenie, prečo je naplnená

materiálna podmienka (prečo skutočne existuje potreba chrániť požadovanú informáciu v záujme SR) a tiež formálna podmienka (zaradenie tejto informácie pod konkrétnu položku v oblasti utajenia). V danom prípade bola žiadosť žalobcu zamietnutá z dôvodu, že požadované informácie ich pôvodca - rozdielny subjekt povinnej osoby (prvostupňový správny orgán) určil do kategórie utajovaných informácií podľa § 2 písm. a/ zákona č. 215/2004 Z.z. so stupňom utajenia „dôverné“. Čiže pôvodcom utajovaných skutočností nebola povinná osoba - Krajský súd v Bratislave, ale orgán, ktorý požiadal o súhlas na použitie IPP a o ktorej žiadosti rozhodol Krajský súd v Bratislave. Žalobcom požadované rozhodnutia vydané v označených veciach boli vykonané na základe iných - prvotných utajovaných skutočností, ktorých pôvodcom bol orgán, ktorý požiadal o súhlas na použitie IPP. Pôvodcom týchto utajovaných skutočností bol orgán, ktorý o súhlas na ich použitie adresoval Krajskému súdu v Bratislave. Pôvodca utajovanej skutočnosti má povinnosť priebežne zisťovať potrebu jej utajenia aj v prípade, ak takáto potreba pominie, musí rozhodnúť o zmene stupňa utajenia alebo o jeho zrušení a túto skutočnosť oznámiť povinnej osobe. V danom prípade ani s odstupom času, ktorý uplynul od stanovenia stupňa utajenia pôvodcu utajovanej skutočnosti stanovený stupeň utajenia v čase podania žiadosti žalobcu a vydania preskúmaných rozhodnutí nebol pôvodcom utajovanej skutočnosti zmenený, resp. zrušený. Povinná osoba a aj žalovaný boli rozhodnutím pôvodcu utajovanej skutočnosti o tom, že sa jedná o utajovanú skutočnosť s určeným stupňom utajenia viazaný a nebolo v ich kompetencii posudzovanie trvanie potreby ochrany utajovanej skutočnosti. Keďže povinná osoba nebola pôvodcom utajovaných skutočností tvoriacich súčasť žalobcom žiadaných rozhodnutí, nemohla sama rozhodnúť o zrušení stupňa utajenia. Všeobecne súd uznáva úlohu telefonického odpočúvania v trestnom kontexte, keď je v súlade s právom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti, okrem iného pre verejnú bezpečnosť alebo pre prevenciu porúch alebo trestných činov. Takéto opatrenia pomáhajú polícii a súdom pri ich prevencii a trestaní. Štát však musí zorganizovať ich praktické vykonávanie takým spôsobom, aby sa zabránilo akémukoľvek zneužitiu alebo svojvoľnosti.

44. Aby mohol byť dôkaz posúdený ako zákonný, je potrebné mať informáciu o súhlase sudcu udelenú na použitie ITP na získanie dôkazu. Len zo súhlasu sudcu je možné zistiť, kto takýto súhlas vydal, aký druh ITP mal byť použitý, miesto, čas, doba trvania a požitia ITP a údaje o osobe, voči ktorej sa mal tento prostriedok použiť. To znamená, že len z rozhodnutia sudcu, ktorým súhlas s použitím ITP možno určiť, či bol vydaný súhlas orgánom príslušným na rozhodnutie, či sa dôkaz preberaný správnym orgánom zhoduje s formou informácií získaných v súlade so súhlasom sudcu a či boli dodržané zo strany používateľa ITP všetky ostatné obmedzenia a rozsah použitia ITP v súlade s rozhodnutím sudcu, predovšetkým miesto, čas, doba trvania, zájmová osoba.... Najvyšší súd je názoru, že musí byť zjavné, či súhlas s ITP vydal zákonný sudca, v akom konkrétnom konaní sa tak malo stať, pre aký konkrétny skutok bolo toto konanie vedené, aký konkrétnym osobám malo byť odpočúvanie povolené, z akých zákonných dôvodov, o akú dobu a podobne.

45. Na základe uvedeného kasačný súd dospel k záveru, že zruší rozsudok krajského súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie. Správny súd v novom rozhodnutí odôvodní, či argumentácia žalovaného v súvislosti s utajovanými skutočnosťami a trvaním dôvodov utajenia, odvolávajúc sa na zákon č. 215/2004 Z.z. a interné predpisy sa dá aplikovať pre prípad žalobcu. Pri posudzovaní sprístupnenia informácií povinnou osobou nie je možné zákon o ZSI aplikovať ako izolovaný právny predpis, ale je potrebné aj vyhodnotiť, či sa sprístupnením informácií neohrozí iný záujem štátu. Takýto implicitný zákaz sprístupnenia informácií musí byť povinnou osobou dostatočne a zrozumiteľne odôvodnený, či vyzradením informácie o použití informačno - technických prostriedkov by mohlo dôjsť k ohrozeniu bezpečnosti a záujmov štátu. Legitímny dôvod obmedzenia prístupu k informáciám je ochrana dôležitých záujmov štátu, preto povinné osoby pri sprístupňovaní informácií musia zvážiť dôvod neposkytnutia informácií, ktoré spočíva v záujme štátu na tom, aby poskytnutá informácia neohrozila objasnenie skutočností dôležitých pre trestné konanie a aby ani nebola porušená prezumpcia neviny. Kasačný súd poukazuje na ustanovenie § 84 SSP ktoré upravuje osobitný režim nahliadania do spisov aj pre veci podľa zákona o ZSI. Ak ide o žalobu proti rozhodnutiu, ktorým sa zamieta sprístupnenie dokumentu, správny súd si môže dotknuté dokumenty vyžiadať, neuloží ho do súdneho spisu a ani ho nedoručí protistrane. Použije ho iba nato, aby vedel overiť tvrdenia žalovaného o aplikácii konkrétnej výnimky z povinnosti sprístupnenia, pretože na takéto posúdenie potrebuje poznať obsah dokumentu. Poskytnutú

informáciu, ktorá sa nestane súčasťou spisového materiálu, správny súd vráti tomu, kto ju predložil. V ďalšom konaní správny súd sa bude riadiť predmetným ustanovením, vyžiada si od povinného dotknutý dokument a zaujme stanovisko, ktoré náležite odôvodní s poukazom na vyššie uvedené závery kasačného súdu. Na tomto mieste považuje najvyšší súd za dôležité zdôrazniť, že v správnej žalobe vo veciach preskúmania rozhodnutia žalovaného v spojení s rozhodnutím o nevyhovení žiadosti sťažovateľa o poskytnutie informácie v celom rozsahu treba nájsť rovnováhu medzi dvoma legitímnymi, avšak navzájom protichodnými záujmami - záujmom na zabezpečenie spravodlivého procesu pre toho, ktorý požadované informácie žiada a záujmom na utajenie informácií potrebných na ochranu verejného záujmu. Túto rovnováhu nemožno dosiahnuť bez účinnej súdnej kontroly. Preto musí mať súd v rámci súdneho preskúmania prístup ku všetkým informáciám, na základe ktorých sa rozhodlo v bezpečnostnom riadení. Súd je v takom prípade vo zvýšenej miere než pri „bežnom“ súdnom konaní, v ktorom účastník má k dispozícii rovnaké informácie ako súd, garantom práva na spravodlivý proces (čl. 36 a nasl. Listiny základných práv a slobôd), čo vyžaduje aj zvýšenú aktivitu súdu voči postupu verejnej správy. Účastník konania nemôže efektívne namietať nezákonnosť určitých zistení, nevie ani čo je ich obsahom. V tejto špecifickej situácii to naopak musí byť súd, ktorý „supluje“ aktivitu účastníka konania a preskúma relevantnosť utajovaných informácií zo všetkých hľadísk, ktoré sa vzhľadom na povahu veci javia byť dôležitými.

46. Po preskúmaní podanej kasačnej sťažnosti kasačný súd konštatuje, že s právnymi námietkami žalobcu sa krajský súd v rozhodnutí riadne nevysporiadal a nevyjadril sa k zásadným právnym a skutkovým otázkam uvedenými vyššie. Kasačnú sťažnosť vyhodnotil Najvyšší súd SR na podklade uvedeného ako dôvodnú v zmysle § 462 ods. 1 SSP.

47. O náhrade trov konania na krajskom súde a náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd SR tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní mal úspech, ich náhradu priznal (§ 467 ods. 1.2 SSP a analogicky podľa § 167 ods. 1 SSP). V zmysle ustanovenia § 467 ods. 1,2 SSP a analogicky podľa § 175 ods. 2 SSP o výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením.

48. Najvyšší súd Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.